

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****694 Pierwsze stwierdzenia *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) w Kotlinie Biebrzańskiej**

First records of *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) in the Biebrza Valley

KEY WORDS: Odonata, *Coenagrion armatum*, the Biebrza Valley, Biebrza National Park, protected species.

Coenagrion armatum (CHARPENTIER, 1840), łąka zielona, jest bardzo rzadkim i ginącym gatunkiem euro-syberyjskim znanym z nielicznych i rozproszonych stanowisk skupiających się w środkowo-wschodniej i północno-wschodniej części kraju. Zasiedla niewielkie zbiorniki wodne ze stabilnym poziomem wody i odpowiednią strukturą roślinności (obfita, ale niezbyt zwarta). W Polsce łąka zielona podlega ścisłej ochronie gatunkowej, a ze względu na niewielki zasięg występowania i ubytek stanowisk jest krytycznie zagrożona wyginieciem (BERNARD i in. 2009: Atlas Rozm. Wazek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań. 256 ss.).

C. armatum nie był dotąd notowany na terenie Kotliny Biebrzańskiej, obejmującej największy w tej części Europy kompleks torfowisk niskich. Najbliższe stanowiska tego gatunku, zlokalizowane na północny-wschód od doliny Biebrzy, zostały podane z okolic Augustowa – aktualne w kwadracie FE27 i historyczne w kwadracie FE36 (BERNARD i in. 2009: lit. cyt.). W latach 2013 i 2014 na obszarze Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz jego otuliny stwierdzono cztery stanowiska *C. armatum*.

– FE02 Osowiec-Twierdza: 17 V 2013 (1♂, 1 tandem – samica składała jaja do leżących na wodzie obumarłych liści *Carex rostrata*), 18 V 2013 (1♂), doły potorfowe, 2,2 km na SE od Osowca-Twierdzy, przy Carskiej Drodze, w otulinie Biebrzańskiego P.N. (53°27'22"N / 22°38'21"E), śródleśne torfowisko przejściowe z wieloma drobnymi oczkami wodnymi, porośnięte przez *Carex rostrata* STOKES, *Eriophorum vaginatum* L. i *Sphagnum fallax* (KLINGGR.), otoczone przez młody i luźny drzewostan brzozy omszonej *Betula pubescens* EHRH..

Oprócz *C. armatum* obserwowano liczne: *Libellula quadrimaculata* LINNAEUS, 1758, *Coenagrion hastulatum* (CHARPENTIER, 1825) i *Leucorrhinia rubicunda* (LINNAEUS, 1758), nieliczne *Coenagrion pulchellum* (VANDER LINDEN, 1825) oraz jednego teneralnego samca *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840).

– FE00 Sorce: 18 V 2013 (7♂); 17 V 2014 (1♂), rów odwadniający, 1,7 km na WNW od centrum wsi, w otulinie Biebrzańskiego P.N. (53°18'20"N / 22°38'41"E), zarastający rów ze stagnującą wodą, sąsiadujący z torfowiskiem niskim, porośnięty na brzegach szuwarem z dominacją turzycy błotnej *Carex acutiformis* EHRH. i miejscami

ocieniony przez okazy *Alnus glutinosa* (L.) GAERTN. W otwartej tafli wody obecne były pędy *Utricularia vulgaris* L. i *Utricularia minor* L.

W 2013 r. *C. armatum* towarzyszyły następujące gatunki: licznie – *Coenagrion hastulatum*, *C. pulchellum*, *Leucorrhinia pectoralis* (CHARPENTIER, 1825) oraz nielicznie – *Coenagrion puella* (LINNAEUS, 1758), *Libellula quadrimaculata*, *Leucorrhinia rubicunda*, *Nehalennia speciosa* (9 ex.) oraz *Brachytron pratense* (O.F. MÜLLER, 1764) (1 ex.).

– FE00 Bagno Ławki: 26 V 2013 (4♂1♀); 30 V 2013 (12♂, 4 tandemy, 2♀); 23 V 2014 (1♂); 27 V 2014 (3♂1♀); wzdłuż kładki turystycznej „Długa Luka”, po jej obu stronach, na obszarze Biebrzańskiego P.N. (53°17'8"N / 22°36'19"E – 53°17'13"N / 22°36'32"E), otwarte torfowisko niskie porośnięte przeważnie przez *Carex lasiocarpa* EHRH., *C. rostrata*, *C. diandra* SCHRANK, *Menyanthes trifoliata* L. i *Equisetum fluviatile* L. z niewielkim udziałem trzciny pospolitej *Phragmites australis* (CAV.) TRIN. EX STEUD. Głębokość wody wynosiła średnio 25 cm.

W 2013 r. na tym stanowisku obserwowano także: *Nehalennia speciosa* (138 ex.), *Coenagrion pulchellum* (licznie), *Libellula quadrimaculata* (nielicznie) i *Leucorrhinia rubicunda* (1♂).

– FE00 Krynica, 19 V 2013, 1♂, torfowisko niskie, 2 km na zachód od centrum wsi, na obszarze Biebrzańskiego P.N., (53°16'43"N / 22°38'31"E); otwarty kompleks torfowisk niskich porośniętych głównie przez *Carex lasiocarpa*, *Carex gracilis* CURTIS, *Carex diandra*, *Menyanthes trifoliata* i *Equisetum fluviatile*. Głębokość wody wynosiła ok. 15 cm.

Oprócz *C. armatum* zaobserwowano *Coenagrion pulchellum* (licznie), *Libellula quadrimaculata* (nielicznie) i *Somatochlora flavomaculata* (VANDER LINDEN, 1825) (nielicznie).

W dolinie Biebrzy na uwagę zasługuje współwystępowanie na omawianych stanowiskach *Coenagrion armatum* i iglicy małej *Nehalennia speciosa*. Na czterech spośród ośmiu wcześniej odnotowanych stanowisk *N. speciosa* w Kotlinie Biebrzańskiej (FRACKIEL i in. 2013: *Odonatrix*, 9 (2): 55-64) odnaleziono także *C. armatum*. Współwystępowanie obu tych gatunków ważek zostało również stwierdzone na południowym Podlasiu (MIKOŁAJCZUK 2012: *Odonatrix*, 8 (2): 59-62).

Agnieszka HENEL, Biebrzański P.N.

Jan R.E. TAYLOR, Inst. Biol., Uniw. w Białymstoku

Łukasz KRAJEWSKI, Biebrzański P.N.

695 Gnilikowate (Coleoptera: Histeridae) okolic Iławy

Histerid beetles (Coleoptera: Histeridae) of the vicinity of Iława

KEY WORDS: Coleoptera, Histeridae, faunistic records.

Pojezierze Iławskie to makroregion o powierzchni około 4200 km², w którego granicach znajdują się miasta: Iława, Morąg, Susz, Ostróda, Zalewo, Miłomłyn, Prabuty, Kisielice oraz Dzierzgoń. Jest to teren, który według autorów Katalogu Fauny Polski położony jest w zachodniej części Pojezierza Mazurskiego. Makroregion ten jest bardzo słabo poznany pod kątem występowania chrząszczy z rodziny gnilikowatych. W granicach Pojezierza Iławskiego, oraz w jego najbliższym sąsiedztwie, stwierdzono jak

dotąd 27 gatunków z omawianej rodziny (BURAKOWSKI i in. 1978: Kat. Fauny Pol., XXIII, 4: 1-307; BERCIO i FOLWACZNY 1979: Verl. Parzeller & Co, Fulda, XXI: 1-369; BOROWSKI i in. 2004: Wiad. Entomol., 23(2): 116-117; BYK i BYK 2004: Parki Narod. i Rez. Przyr., 23: 555-580). Zdecydowana większość danych faunistycznych to jednak dane historyczne.

Zgromadzono nowe dane o występowaniu 18 gatunków gnilikowatych odławianych przez autora w latach 2006-2013 w bliskim sąsiedztwie miasta Iławy. Gatunki znajdowane były w odchodach bydła oraz koni, na drobnej padlinie, w próchnie i pod korą drzew, w gnijących resztkach roślinnych oraz pryzmach kompostu.

Poniżej przedstawiono listę odłowionych gatunków. Gatunki uznawane za rzadkie lub interesujące opatrzone komentarzem. Okazy dowodowe znajdują się w prywatnych zbiorach autora.

Abraeus perpusillus (MARSHAM, 1802)

– DE03 Dziarny, 9 XI 2008, 1 ex., wysiany z próchnowiska lipy.

Gatunek stosunkowo rzadko poławiany pod korą i w próchnie drzew liściastych. Został wykazany z rezerwatu „Dęby” w Krukach Pasłęckich (BYK i BYK 2004: op. cit.) na północnym skraju Pojezierza Iławskiego.

Atholus duodecimstriatus duodecimstriatus (SCHRANK, 1781)

– DE03 Dziarny, 26 VI 2009, 2 ex., w pryzmie nawozu; DE13 Ławice, 21 VIII 2012, 1 ex., w odchodach bydła.

W Polsce spotykany rzadko i sporadycznie w różnego rodzaju martwej materii organicznej. Notowany z Pojezierza Mazurskiego z miasta Elbląg (BERCIO i FOLWACZNY 1979: op. cit.).

Atholus bimaculatus (LINNAEUS, 1758)

– DE03 Dziarny, 13 V 2010, 1 ex., na pastwisku w odchodach bydła; idem, 18 V 2012, 1 ex., teren oczyszczalni ścieków; DE03 Dół, 28 VI 2012, 1 ex., w gnijącej trawie.

Nierzadki gatunek, który występuje w podobnych siedliskach jak poprzedni. Został najprawdopodobniej niesłusznie wpisany na czerwoną listę gatunków ginących i zagrożonych w Polsce z kategorią NT (PAWŁOWSKI i in. 2002: [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red). Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 88-110). Nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

Carcinops pumilio (ERICHSON, 1834)

– DE03 Dziarny, 26 V 2007, 1 ex., przy domu w ogrodzie; idem, 29 IV 2011, 4 ex., w pryzmie nawozu.

Dendrophilus punctatus (HERBST, 1792)

– DE03 Dziarny, 30 IX 2007, 1 ex., w szopie pod słomą.

Hister unicolor LINNAEUS, 1758

– DE03 Dziarny, 18 VII 2006, 1 ex., w ogrodzie pod deską; idem, 14 V 2007, 1 ex., przy domu; DE13 Ławice, 8 VIII 2012, 1 ex., w odchodach bydła.

Margarinotus bipustulatus (SCHRANK, 1781)

– DE03 Dziarny, 4 IV 2009, 1 ex., w locie nad łąką.

Gatunek znany w Polsce z niewielkiej liczby stanowisk, poławiany głównie w nawozie bydłęcym (BURAKOWSKI i in. 1978: op. cit.). Gatunek nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

Margarinotus brunneus (FABRICIUS, 1775)

– DE03 Dziarny, 18 VII 2006, 1 ex., w ogrodzie pod drewnianym korytkiem; idem, 14 V 2007, 1 ex., przy domu.

Margarinotus carbonarius (HOFFMANN, 1803)

- DE03 Dziarny, 26 VI 2007, 1 ex., w odchodach bydła; idem, 29 IV 2011, 2 ex., w przyście nawozu; DE13 Ławice, 8 VIII 2012, 2 ex., w odchodach bydła; idem, 7 VII 2013, 2 ex., w odchodach bydła.

Margarinotus obscurus (KUGELANN, 1792)

- DE03 Dziarnówko, 25 IV 2009, 3 ex., w odchodach koni.
W Polsce dość rzadko poławiany w różnego rodzaju martwej materii organicznej (BURAKOWSKI i in. 1978: op. cit.). Notowany z Pojezierza Mazurskiego z miasta Ełk (BERCIO i FOLWACZNY 1979: op. cit.).

Margarinotus purpurascens (HERBST, 1791)

- DE03 Dziarny, 1 VII 2007, 1 ex., pod stosem ściętej trawy; idem, 18 V 2012, 1 ex., teren oczyszczalni ścieków.

Margarinotus striola succicola (THOMSON, 1862)

- DE03 Dziarny, 27 VII 2008, 1 ex., w lesie.

Margarinotus terricola (GERMAR, 1824)

- DE03 Dziarny, 22 V 2008, 1 ex., w oborze pod słomą.
Znajdowany w piwnicach, stajniach, kopcach ziemniaczanych, na polach i łąkach, najczęściej pod gnijącymi szczątkami roślinnymi, nawozem i padliną, a także w gniazdach kreta i norach królika (BURAKOWSKI i in. 1978: op. cit.). Odnaleziony na północnym skraju Pojezierza Iławskiego w Pasłęku (MAZUR 1972: *Fragm. Faun.*, Warszawa, **30**: 393-404).

Margarinotus ventralis (MARSEUL, 1854)

- DE03 Dziarny, 23 VI 2007, 1 ex., w krowich odchodach.

Paromalus parallelepipedus (HERBST, 1792)

- DE03 Dziarny, w lesie pod korą sosny, 16 IV 2007, 1 ex.

Plegaderus vulneratus (PANZER, 1797)

- DE03 Dziarny, w lesie pod korą sosny, 16 IV 2007, 1 ex.

Saprinus planiusculus MOTSCHULSKY, 1849

- DE03 Dziarny, pod padliną kreta, 6 VI 2008, 1 ex.

Saprinus semistriatus (SCRIBA, 1790)

- DE03 Dziarny, pod padliną kreta, 6 VI 2008, 1 ex.

Radosław MRO CZYŃSKI, Kat. Ekol. i Ochr. Środ. UWM, Olsztyn

696 Nowe stanowiska w Polsce oraz uwagi dotyczące biologii *Elater ferrugineus* LINNAEUS, 1758 (Coleoptera: Elateridae)

New localities in Poland and notes on the biology of *Elater ferrugineus* LINNAEUS, 1758 (Coleoptera, Elateridae)

KEY WORDS: Coleoptera, Elateridae, *Elater ferrugineus*, new records, biology, Poland.

Tęgosz rdzawy, *Elater ferrugineus*, jest gatunkiem rozsiedlonym od obszarów śródziemnomorskich po południową Skandynawię. Na wschodzie sięga do południowo-zachodnich krańców europejskiej części Rosji i Kaukazu. W Polsce znany jest jak dotąd

z rozproszonych stanowisk na obszarze prawie całego kraju. Z uwagi na skryty, zmierzchowy tryb życia dorosłych osobników, ich obserwacje są niezmiernie rzadkie.

Elater ferrugineus w Polsce jest gatunkiem objętym ochroną prawną. Umieszczony został na liście zwierząt ginących i zagrożonych (PAWŁOWSKI i in. 2002: Coleoptera Chrząszcze. [W:] Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. IOP PAN, Kraków: 88-110), w kategorii VU – gatunku o statusie wysokiego ryzyka, narażonego na wyginięcie.

Podczas wizji terenowych stwierdziłem obecność tęgosza rdzawego na 2 stanowiskach zlokalizowanych w obszarach Natura 2000:

- EC02 Michałów, 28 V 2012, 1 larwa, PLH140016 Dolina Dolnej Pilicy, w dziupli w pniu lipy drobnolistnej *Tilia cordata* (MILL.) rosnącej w alei wiodącej do parku pałacowego ze starodrzewem. Gatunkiem towarzyszącym w mikrosiedlisku była *Protaetia lugubris* (HERBST, 1786) (1 ex.).
- EB57 Borowiec, 17 VI 2012, 1 larwa, PLH140006 Dolina Zwolenki, w przyziemnej dziupli w pniu lipy drobnolistnej rosnącej przy drodze.

Zebrane larwy starszych stadiów *E. ferrugineus* umieszczone zostały w słoikach szklanych o pojemności 0,25 l, które uprzednio wypełniono substratem z dziupli. Do substratu wpuszczane były okresowo larwy różnych gatunków z nadrodziny Scarabaeoidea, najczęściej z rodzaju *Protaetia* oraz *Cetonia aurata* (L.). Larwy poświętnikowatych zerowały zwiększając swoją masę ciała i wypełniając ekskrementami sztuczne mikrosiedlisko. W związku z tym, że nie zaobserwowano atakowania larw poświętnikowatych, drutowce karmiono larwami kózkowatych Cerambycidae, głównie *Rhagium inquisitor* L. Larwy kózek były uprzednio nakłuwane. Takie larwy już po kilku godzinach były pożerane, przynajmniej częściowo. Okresowo larwy *E. ferrugineus* były karmione drobnymi larwami *Tetratoma fungorum* F. (Tetratomidae). Te niewielkie, żywe larwy były szybko zjadane. Duże larwy poświętnikowatych, podobnie jak kózkowatych pożerane były wyłącznie po ich nakłuciu.

W piśmiennictwie są zawarte informacje dotyczące drapieżnictwa larw *E. ferrugineus*. Wiadomo, że larwy tęgosza rdzawego atakują larwy i poczwarki innych owadów bytujących w dziuplach (BUCHHOLZ i OSSOWSKA 2004: [W] GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (red.): Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. IOP PAN, AR Poznań, Kraków-Poznań: 119-120; BUCHHOLZ i OSSOWSKA 2004: Wiad. Entomol., 23 (3): 169-171). Przypuszcza się również, że głównym pożywieniem drutowców tego gatunku są młodsze stadia rozwojowe próchnojadów z nadrodziny Scarabaeoidea ale brak na ten temat dokładniejszych danych. Zdaniem autora tylko bardzo młode larwy poświętnikowatych mogą być atakowane. Najprawdopodobniej zdrowe i starsze larwy poświętnikowatych są atakowane przez drutowce *Elater ferrugineus* dopiero w kokolitach, wtedy gdy mają ograniczone możliwości ruchowe. Fakt ten potwierdza znajdowanie kokolitów Scarabaeoidea posiadających otwór wygryziony przez larwy tęgosza, a nawet znajdowanie poczwarek bądź dorosłych osobników *E. ferrugineus* w kokolitach (MIŁKOWSKI 2008: Wiad. Entomol. 27 (1): 55-56).

Za inspirację i uwagi do pracy dziękuję prof. dr. hab. Jerzemu M. GUTOWSKIEMU oraz dr. inż. Lechowi BUCHHOLZOWI.

Marek MIŁKOWSKI, Radom

697 Nowe stanowisko *Byrrhus (Pseudobyrrhus) luniger* GERMAR, 1817 (Coleoptera: Byrrhidae) w Górach Słonnych

New record *Byrrhus (Pseudobyrrhus) luniger* GERMAR, 1817 (Coleoptera: Byrrhidae) from the Słonne Mts., SE Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Byrrhidae, *Byrrhus (Pseudobyrrhus) luniger*, new record, the Słonne Mts., SE Poland.

Byrrhus luniger GERMAR, 1817 jest jednym z dwóch gatunków z podrodzaju *Pseudobyrrhus* JÄGER & PÜTZ, 2006 stwierdzonych w Polsce. Gatunek ten rozprzestrzeniony jest w górach Europy Środkowej: na terenie Austrii, Chorwacji, Czech, Niemiec, Włoch, Rumunii, Słowacji i Ukrainy (LÖBL, SMETANA 2006: [W:] Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 3: 421-432). W Polsce chrząszcz notowany z górzystej, południowej części kraju, skąd znany jest z siedmiu krain: Dolnego Śląska, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Kotliny Nowotarskiej, Beskidu Zachodniego, Beskidu Wschodniego i Bieszczadów (BURAKOWSKI i in. 1983: Kat. Fauny Pol., XXIII, 9: 1-194). Z Beskidu Wschodniego podawany tylko z okolic Przemyśla; Kruchel Wielki, Brylińce, Turnica, Winna Góra (TRELLA 1928: Pol. Pismo Ent., 6: 185-188; TRELLA 1938a: Turnica pod Przemyślem. Ochr. Przyr., 17: 203-209; TRELLA 1938b: Chrząszcze Winnej Góry pod Przemyślem. Ochr. Przyr., 17: 342-344). Od czasu ukazania się tomu „Katalogu Fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1983: ibid.), *B. luniger* nie był wzmiankowany w żadnym krajowym opracowaniu faunistycznym, dotyczącym rodziny Byrrhidae.

W związku z powyższym, celowe wydaje się podanie nowego stanowiska, omawianego gatunku:

- Beskid Wschodni: EV99 Sanok-Olchowce vic., 2 VIII 2011, 1♀, z kępy mchu *Polytrichum* HEDW., w lesie jodłowo-bukowym nad Olchowskim Potokiem; idem, 28 IV 2012, 1♂, wysiany z mchów *Polytrichum* HEDW., w lesie jodłowo-bukowym nad Olchowskim Potokiem; idem, 19 V 2012, 1♂, z mchu porastającego nasadę pnia jawora (*Acer pseudoplatanus* L.) w grądzie nad Olchowskim Potokiem.

Wszystkie okazy zebrane zostały przez autora i znajdują się w jego zbiorze.

Poprawność oznaczenia potwierdził Andreas PÜTZ (Niemcy).

Dariusz TWARDY, Brzozów

698 Nowe dane o występowaniu *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera: Meloidae) w południowo-wschodniej Polsce

New data on the occurrence of *Sitaris muralis* (FORSTER, 1771) (Coleoptera: Meloidae) in south-eastern Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Meloidae, *Sitaris muralis*, new date, SE Poland.

Sitaris muralis (FORSTER, 1771), chrząszcz należący do rodziny majkowatych (Meloidae), zasiedla cieplejsze rejony zachodniej Palearktyki. W Europie spotykany w południowych i środkowych regionach. W Polsce jest to gatunek bardzo rzadko spotykany. Jak dotąd znane są jedynie cztery doniesienia o stwierdzeniu *Sitaris muralis* na terenie naszego kraju. Po raz pierwszy gatunek ten stwierdzony został przez J.W.

SZULCZEWSKIEGO w Świąciechowie koło Leszna na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (SZULCZEWSKI 1922: Prace Kom. Mat.-Przyr. PTPN, B, 3-4: 183-243), jednak brak okazów dowodowych czyni to doniesienie wątpliwym. Dopiero kolejne dane z roku 1991 z Łańcuta na Nizinie Sandomierskiej rozstrzygnęły w sposób pewny status gatunku w Polsce. P. BABULA odłowił wówczas 1 osobnika na ścianie budynku (KUBISZ, SZWAŁKO 1994: Wiad. Entomol., 13: 13-19). Po raz trzeci *Sitaris muralis* wykazany został z Przemyśla w Beskidzie Wschodnim. M. KARP odłowił 4 osobniki na balkonie starej kamienicy w roku 2000 i 2002 (KARP i ROSSA 2005: Wiad. Entomol., 24: 48-49). W tym samym czasie *Sitaris muralis* stwierdzony został w Brzozowie w Beskidzie Wschodnim. D. TWARDY w roku 2000 odłowił 1 osobnika na rozsypującej się ścianie budynku (TWARDY 2013: Wiad. Entomol., 32 (1): 72-73).

Autorzy pragną przedstawić kolejne dane o występowaniu *Sitaris muralis* w Polsce.

- Beskid Wschodni: FA21 Przemyśl, 22 VIII 2006, 10 ex., leg. et coll. J. BURY, obserwowano ok. 30 osobników, na chodniku i ścianach budynku. Większość obserwowanych osobników została przypadkowo lub celowo zadeptana przez przechodniów na chodniku i piaszczystej skarpie, które przylegały do ściany budynku z zainstalowanym bankomatem. Część osobników obserwowano i odłowiono na ścianach budynku o ekspozycji południowej i wschodniej. Jak dotychczas jest to największa ilość jednoczasowo obserwowanych osobników *Sitaris muralis* w warunkach krajowych oraz kolejne stwierdzenie tego skrajnie rzadko notowanego gatunku w Przemyślu.
- Beskid Wschodni: EA73 Matysówka, 26 VIII 2013, 1 ex., leg. M. BABULA, coll. P. BABULA, na ścianie domu.

Nowe dane wraz z ostatnio opublikowanym stwierdzeniem *Sitaris muralis* w Brzozowie przemawiają za stałym utrzymywaniem się lokalnej populacji tego gatunku w Polsce południowo-wschodniej.

Jarosław BURY, Markowa
Paweł BABULA, Rzeszów

699 Nowe stanowiska *Meloe variegatus* DONOVAN, 1793 (Coleoptera: Meloidae) w północno-wschodniej Polsce

New localities of *Meloe variegatus* DONOVAN, 1793 (Coleoptera: Meloidae) in North-Eastern Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Meloidae, *Meloe variegatus*, new locality, NE Poland.

Meloe variegatus DONOVAN, 1793 to gatunek palearktyczny. W Polsce dawniej wykazano go z Pobrzeża Bałtyckiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Dolnego Śląska, Wzgórz Trzebnickich, Górnego Śląska, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Niziny Sandomierskiej, Beskidu Zachodniego i Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1987: Kat. Fauny Pol., XXIII, 14: 309 ss.) oraz ogólnikowo podany z „Prus Wschodnich” (SEIDLITZ 1891: Fauna Transsylvanica. V. und VL. Lieferung. Königsberg: XLIX–LVI, 129-192, 545-914; BURAKOWSKI i in. 1987: op. cit.). Dane te o rozmieszczeniu pochodzą głównie z XIX i XX wieku do lat 50-tych. Nowsze doniesienia wskazują na występowanie tego gatunku na Pojezierzu Pomorskim (BYK 2011: Sylwan, 155 (9): 622-632), Nizinie

Wielkopolsko-Kujawskiej (BANASZAK 1980: *Fragm. Faun.*, **25**) i Wyżynie Małopolskiej (KOWALCZYK i WATAŁA 1988: *Przeegl. Zool.* **32** (3): 397-400). Przyjęto podział na krainy wg. KFP.

Poniżej podano po raz pierwszy ten gatunek z Pojezierza Mazurskiego i Podlasia.

- Pojezierze Mazurskie: DD59 Dźwierznia ad Iłowo-Osada, 13 V 2010, 1 ex., leg. M. GUZOWSKI, piaszczysta droga, wokół ugory z przewagą *Senecio* sp. i *Hieracium pilosella* L.
- Podlasie: FC38 Walimek ad Łosice, 11 IV 2009, 1 ex., leg. et coll. H. JAKONIUK, bruzda między zaoranym polem a miedzą.

M. variegatus zasiedla głównie tereny nizinne oraz przedgórze, gdzie występuje lokalnie na ciepłych miejscach, na obrzeżach lasu, polach, miedzach i pastwiskach. Postacie dojrzałe ukazują się wczesną wiosną i poławiano je do czerwca (STEBNICKA 1987: *Klucze Oznac. Owad. Pol.*, Warszawa, XIX, **84**: 1-34).

Dziękuję Michałowi GUZOWSKIEMU za udostępnienie danych.

Hubert JAKONIUK, Nowe Litewniki

700 Ponurek Schneidera *Boros schneideri* (PANZER, 1796) (Coleoptera: Boridae) w Puszczy Augustowskiej

Boros schneideri (PANZER, 1796) (Coleoptera: Boridae) in Augustów Forest

KEY WORDS: Coleoptera, *Boros schneideri*, protected species, new records, NE Poland.

Boros schneideri (PANZ.) to rzadki gatunek saproksyliczny, rozprzestrzeniony w północno-wschodniej części Europy i na Syberii; znany ponadto z Japonii i izolowanych stanowisk we wschodniej części Europy Środkowej. Umieszczony w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, a w naszym kraju objęty ochroną prawną od 2004 r. Znajduje się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce (2002) oraz w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2004) z kategorią EN. Wykazany był z Puszczy Augustowskiej (OSOJCA-KRASIŃSKI 2012: *Parki Nar. Rez. Przynr.*, **31**: 70), Puszczy Białowieskiej (m.in. KARPIŃSKI 1949: *Rozpr. Spraw. Inst. Bad. Leśn.*, **56**: 1-212; KUBISZ 2004: *Boros schneideri* (PANZER, 1796). W: GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (red.). *Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce*. IOP PAN Kraków, AR Poznań: 139-140; GUTOWSKI i in. 2014: *J. Insect Sc.*, w druku), Gór Świętokrzyskich (SZUJECKI 1958: *Zesz. Nauk. SGGW, Leśn.*, **1**: 83-93; KINELSKI i SZUJECKI 1959: *Pol. Pismo Ent.*, **29**: 215-250), Płaskowyżu Suchedniowskiego (BUCHHOLZ, BIDAS 2012: *Wiad. Entomol.*, **31**: 291-295) i okolic Przemysła (Góry Sanocko-Turczańskie) (TRELLA 1923: *Pol. Pismo Ent.*, **2**: 12-19; BUCHHOLZ i in. 2012: *Wiad. Entomol.*, **31**: 207-209). Był też podawany w końcu XVIII w. z okolic Ostródy i na początku XX w. z Tatr (BURAKOWSKI i in. 1987: *Kat. Fauny Pol.*, XXIII, **14**: 1-309). Aktualnego występowania na Mazurach i w Tatrach jednak dotychczas nie potwierdzono. Z całą pewnością można skreślić już stanowisko w okolicach Ostródy, gdzie gatunek ten był specjalnie poszukiwany przez autorów w 2014 r. – bez pozytywnego rezultatu. Do eksploracji wytypowano najbardziej odpowiednie drzewostany z dużym udziałem starych, w tym martwych, stojących sosen. Dokładnie przeanalizowano dwa nadleśnictwa: Miłomłyn i Stare Jabłonki. Podobnie, nie znaleziono tego gatunku, mimo istnienia aktualnie odpowiedniej bazy rozwojowej,

w rezerwacie „Królewska Sosna” położonym na zachód od Rucianego-Nidy. Najprawdopodobniej intensywna gospodarka leśna w czasach pruskich, a także w okresie późniejszym pod zarządem polskim, niedopuszczająca pozostawiania posuszu w lesie spowodowała, że przerwana została ciągłość istnienia bazy rozwojowej dla tego gatunku. Istniejąca obecnie spora liczba martwych stojących i leżących drzew, w tym preferowanej przez ponurka sosny zwyczajnej, jest zastanawiająco nielicznie zasiedlona przez owady saproksyliczne. W porównaniu np. z Puszczą Białowieską ubóstwo fauny podkorowej jest uderzające.

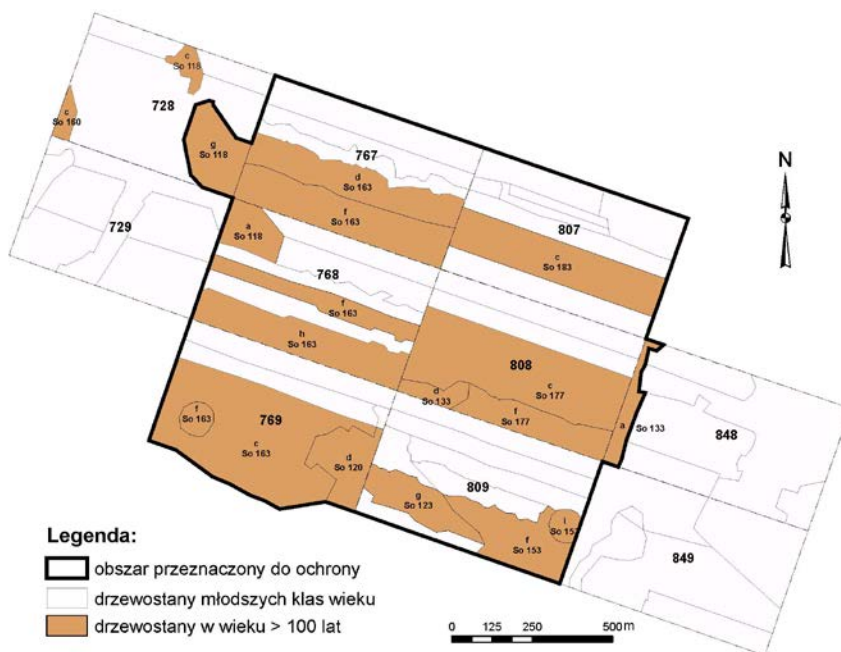
W 2013 r. przeszukano pod kątem obecności ponurka Schneidera starodrzewy sosnowe w wieku 120–180 lat w kilku sąsiadujących z sobą oddziałach leśnych w Nadl. Pomorze, Leśn. Wigrańce (UTM: FE69) w północno-wschodniej części Puszczy Augustowskiej. Starodrzewy są przeplatane oraz otoczone drzewostanami młodszych klas wieku, głównie sosnowymi, rzadziej świerkowymi. Drewna martwego jest bardzo mało. Dawna ostoja głuszcza, ale obecnie gatunek ten już tu prawdopodobnie nie występuje. Starodrzewy sosnowe są sukcesywnie przeznaczane do wycięcia i odnawiane głównie sosną. Drzewostany obejmują siedliska boru świeżego, boru mieszanego świeżego i częściowo lasu mieszanego. W drugim piętrze występuje domieszka świerka pospolitego; w podroście świerki i pojedynczo brzoza brodawkowata, dąb szypułkowy oraz sosna zwyczajna. W podszycie występuje świerk, jałowiec pospolity, brzoza brodawkowata, jarząb pospolity, dąb szypułkowy, sosna zwyczajna, osika i kruszyna; na siedlisku lasu mieszanego w podszycie dominuje leszczyna, sztucznie został wprowadzony (na gniazdach) dąb, grab i lipa drobnolistna. Na tym stanowisku w sumie znaleziono 4 larwy *B. schneideri*, na czterech różnych, stojących, martwych sosnach: 8 V 2013, leg. J.M. GUTOWSKI et K. SUĆKO. Populacja jest prawdopodobnie liczniejsza, gdyż poszukiwań nie kontynuowano po stwierdzeniu pierwszego osobnika na danym drzewie. Wykorzystano dane uzyskane podczas badań zleconych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska ze środków NFOŚiGW. Precyzyjna lokalizacja znalezisk, zgodnie z zaleceniem GIOŚ, nie jest ujawniona.

Obszar stanowiska (wyrównane granice oddziałów 767–769, 807–809 oraz wydzielienia 728g i 848a; pow. 157,07 ha) należałoby objąć ochroną w formie rezerwatu przyrody (ochrona czynna pod kątem trwałego zachowania gatunków saproksylicznych) lub tworząc tzw. „ostoję ksylobiontów” (Ryc. 1). Na stanowisku należałoby zwiększyć nieco udział martwych drzew stojących w drzewostanie (nie usuwać drzew zamierających, a gdyby podaż z powodu naturalnego obumierania była zbyt mała – zaobraczkować pojedyncze drzewa).

W niewielkiej odległości od stanowiska (ok. 1000 m), w okolicy rez. „Łempis”, gatunek został znaleziony w 2012 r. (OSOJCA-KRASIŃSKI 2012: op. cit.).

Boros schneideri stwierdzono ponadto na leżącym na południe od omawianego stanowiska rez. „Kukle” (FE68), gdzie 9 V 2013 znaleziono na obumarłej, stojącej sośnie 1 larwę, a na kolejnej 4 larwy (leg. J.M. GUTOWSKI et K. SUĆKO).

Te trzy znane miejsca występowania ponurka w Puszczy Augustowskiej zlokalizowane są w niebyt dużej odległości od siebie i tworzą wyraźne skupienie (metapopulację), umożliwiające prawdopodobnie wymianę genów w dłuższej perspektywie czasowej. Stanowiska te położone są nieopodal granicy z Litwą, gdzie odnotowano stosunkowo wysoką liczebność tego gatunku (KARALIUS i BLAŽYTĖ-ČERĖŠKIENĖ 2009:

Ryc. 1. Proponowany do ochrony obszar występowania ponurka Schneidera w północno-wschodniej części Puszczy Augustowskiej (Nadl. Pomorze)

Fig. 1. The area of *Boros schneideri* occurrence suggested for protection in north-eastern part of Augustów Forest (Pomorze Forest District)

J. Insect Conserv., **13**: 347-353). Należałoby sprawdzić czy gatunek ten nie występuje nieco bardziej na południe od znanych stanowisk, w obrębie Puszczy Augustowskiej.

Jerzy M. GUTOWSKI, Krzysztof SUĆKO, IBL Białowieża

701 Rzadkie i nowe dla Niziny Sandomierskiej gatunki chruścików (Trichoptera) stwierdzone koło Przemyśla (Polska południowo-wschodnia)

Rare and new species of caddisflies (Trichoptera) for the Sandomierz Lowland recorded near Przemyśl (southeastern Poland)

KEY WORDS: Trichoptera, *Limnephilus hirsutus*, *Ceraclea senilis*, *Ceraclea fulva*, records, SE Poland, Sandomierska Lowland.

W dniu 5 VI 2014 r. łowiliśmy owady do światła w arboretum w Bolestraszcach koło Przemyśla (49°49'N / 22°51'E, UTM: FA32). Miejscem połowu był punkt widokowy na wysokiej skarpie, skierowany na południowy wschód: na trzy stawy leżące tuż poniżej, w arboretum, i na szeroką dolinę dolnego Sanu z meandrami i starorzeczami. Złowiliśmy 21 gatunków chruścików: *Orthotrichia costalis* (CURT.) (1♀),

Agraylea multipunctata CURT. (1♀), *Enomus tenellus* (RAMB.) (1♀), *Holocentropus dubius* (RAMB.) (12♂2♀), *Cyrnus trimaculatus* (CURT.) (10♀), *Hydropsyche contubernalis* MCL. (30♂4♀), *Phryganea bipunctata* RETZ. (1♂), *P. grandis* L. (1♂), *Lepidostoma hirtum* (FABR.) (1♂7♀), *Glyptotaelius pellucidus* (RETZ.) (1♀), *Limnephilus flavicornis* (FABR.) (1♂), *L. hirsutus* (PICT.) (1♂), *L. lunatus* CURT. (1♀), *Ceraclea dissimilis* (STEPH.) (1♂), *C. fulva* (RAMB.) (1♀), *C. senilis* (BURM.) (1♀), *Triaenodes bicolor* (CURT.) (1♀), *Mystacides longicornis* (L.) (1♀), *M. nigra* (L.) (2♀), *Athripsodes aterrimus* (STEPH.) (1♀), *Oecetis lacustris* (PICT.) (1♀). Ten zespół gatunków można ocenić jako typowy dla doliny rzecznej, składający się w dużej części z reofili rozwijających się w Sanie oraz z limnefili, związanych z wodami stojącymi doliny.

Aż 9 gatunków podajemy po raz pierwszy z Niziny Sandomierskiej (TOMASZEWSKI 1965: Kat. Fauny Pol., XVIII: 1-104; CZACHOROWSKI i in. 2000: Parki Nar. Rez. Przyr., 19: 65-84; BUCZYŃSKA i in. 2002: Przegl. Przyr., 13: 91-102). Są to: *Limnephilus hirsutus*, *Ceraclea fulva*, *C. senilis*, *Orthotrichia costalis*, *Agraylea multipunctata*, *Cyrnus trimaculatus*, *Hydropsyche contubernalis*, *Lepidostoma hirtum*, *Ceraclea dissimilis*. Wprawdzie w przeglądowej pracy BUCZYŃSKIEJ i in. (2002: op. cit.) jest wzmianka o stwierdzeniu *Limnephilus hirsutus* w tej krainie, ale jest to błędne cytowanie pracy CZACHOROWSKIEGO i in. (2000: op. cit.), którzy tego chrzączka nie łowili.

W analizowanym materiale najbardziej interesujące, ze względu na ich rzadkie występowanie w Polsce, są: *Limnephilus hirsutus*, *Ceraclea fulva* i *C. senilis*. Oba gatunki z rodzaju *Ceraclea* rozwijają się w wodach stojących i strefie potamalowej rzek, ich występowanie jest związane z obecnością gąbek. *Ceraclea senilis* jest też uważana za gatunek bliski zagrożenia (NT) (SZCZĘSNY 2002: [W:] GŁOWACIŃSKI (red.): Czerwona Lista Zwierz. Gin. Zagr. w Polsce. IOP PAN, Kraków: 76-79). *Limnephilus hirsutus* jest również związany z nizinnymi wodami płynącymi, w ich obrębie występuje w rytralu i epipotamalu. Jego larwa została opisana dopiero niedawno (CIANFICCONI i SALERNO 2003: Braueria, 30: 26-27), stąd brak stwierdzeń z Polski w tym stadium a doniesienia o imagines były bardzo nieliczne: współcześnie jest on w kraju znany tylko z kilku stanowisk.

Edyta BUCZYŃSKA, Kat. Zool., Ekol. Zw. i Łow. UP, Lublin
Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

702 *Pterotopteryx dodecadactyla* (HÜBNER, 1813) (Lepidoptera, Alucitidae) – nowe stanowisko w północno-wschodniej Polsce

Pterotopteryx dodecadactyla (HÜBNER, 1813) (Lepidoptera, Alucitidae) – new localities in NE Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Alucitidae, *Pterotopteryx dodecadactyla*, new records, Poland.

Rozstrzepiakowate są rzadko łowione w Polsce, głównie ze względu na lokalne występowanie ograniczone tylko do niektórych obszarów kraju. Niektóre gatunki znane są z pojedynczych lub nielicznych stanowisk. Do takich należy *Pterotopteryx dodecadactyla* (HBN.). Gatunek ten łowiony był w Polsce w latach 50-tych XX w. w Pieninach (Czorsztyn, Niedzica-Biała Skała), a ponownie tamże w roku 2004 (leg. W. KUBASIK).

Ponadto podawany był w pierwszej połowie XIX wieku z okolic Gdańska oraz w pierwszej połowie XX wieku z Kotliny Kłodzkiej. Zasięg geograficzny obejmuje środkową i lokalnie południową Europę po Kaukaz. Występuje też na południowych krańcach Norwegii, Szwecji, Finlandii oraz w Estonii. W trakcie prac inwentaryzacyjnych nad motylami Wigierskiego Parku Narodowego (Projekt: „Badania znaczenia otwartych przestrzeni śródleśnych dla zachowania różnorodności gatunkowej owadów, na przykładzie motyli i pszczołowatych – etap II” finansowany ze środków funduszu leśnego LP) złowiono jeden okaz tego gatunku:

– FF30 Lipniak, Wigierski P.N., 7 VIII 2014 1♂, coll. J. BUSZKO.

W pierwszej połowie czerwca 2015 roku przeprowadzono poszukiwanie na wiciokrzewie suchodrzewie (*Lonicera xylosteum* L.) zasiedlonych żerowisk *P. dodecadactyla* (HBN.) na całym obszarze Wigierskiego Parku Narodowego i terenach przyległych. Stwierdzono występowanie gatunku na następujących stanowiskach:

- FE38 Bryzgiel, Wigierski P.N., 12 VI 2015
- FE39 Nowa Wieś, Wigierski P.N., 9 VI 2015
- FE39 Królówek, Wigierski P.N., 11 VI 2015
- FE48 Czerwony Krzyż, Wigierski P.N., 12 VI 2015
- FF30 Wiatrołuża II, Wigierski P.N., 9 VI 2015
- FF30 Kaletnik, 12 VI 2015

Żerowiska gatunku mają postać galasów na młodych pędach wiciokrzewu. Zwykle na pędzie znajdowano tylko jeden galas, ale czasami zdarzały się dwa, a nawet trzy galasy. Żerowiska występowały nielicznie i skupiskowo. Preferowane były najczęściej nasłonecznione skraje lasu, gdzie młode pędy wiciokrzewu osiągały większą grubość.

Dysjunktywne rozszedlenie gatunku w Polsce trudne jest do wyjaśnienia, gdyż roślina pokarmowa gaśienic występuje powszechnie w całej Polsce, a warunki klimatyczne nie są istotnym czynnikiem ograniczającym.

Jarosław BUSZKO, Ewa JURKIEWICZ, Kat. Ekol. i Biogeogr. UMK, Toruń

703 *Argynnis pandora* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Nymphalidae) w Bieszczadach

Argynnis pandora (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Nymphalidae) in Bieszczady Mts.

KEY WORDS: Lepidoptera, Nymphalidae, *Argynnis pandora*, Bieszczady Mts., new record.

Spośród sześciu występujących w Polsce gatunków z rodzaju *Argynnis* F. najrzadziej spotykanym jest *A. pandora* (DEN. et SCHIFF.). Na przestrzeni półtora wieku spotkano ten gatunek kilkakrotnie na południowych krańcach naszego kraju. Dane dziewiętnastowieczne i przedwojenne dotyczą okolic Krakowa, natomiast później notowany był w Zakopanem (1953, leg. M. KRZYWICKI) i Mikowie w Bieszczadach (1994, leg. J. KURZAWA). Według informacji znajdujących się na forum internetowym www.entomo.pl obserwowano go w ostatnich latach w Beskidzie Niskim. Inne dane dotyczące występowania tego gatunku w Polsce, nieoparte materiałami ze zbiorów lub zdjęciami są mało wiarygodne ze względu na możliwość pomylenia z samicami *A. paphia* (L.).

Niniejszy komunikat dostarcza informacji o kolejnym znalezisku omawianego gatunku w Bieszczadach:

– Żubracze (49°12'45"N / 22°16'08"E), 27 VI 2014, 1♂, 650 m n.p.m., leg. J. BUSZKO, coll. Muzeum Zoologiczne UJ.

Motyła złowiono w ziółoroślach na szerokim przydrożu drogi gruntowej. Siadał on na liściach, ale nie przylatywał do kwiatów. Wczesna data pojawu motyla oraz fakt, że złowiony okaz jest samcem i to zupełnie niezlatanym, może sugerować, że jest to okaz należący do miejscowej populacji, która niedawno skolonizowała ten rejon Bieszczadów, co może mieć związek z ociepleniem klimatu w ostatnich latach.

Jarosław BUSZKO, Kat. Ekol. i Biogeogr. UMK, Toruń
Krzysztof PAŁKA, Zakł. Anat. Porów. i Antropol. UMCS, Lublin

704 Nowe dane o występowaniu *Therapis flavicaria* (DENIS et SCHIFFER-MÜLLER, 1775) (Lepidoptera: Geometridae) w Polsce

New data on the occurrence of geometrid moth *Therapis flavicaria* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER 1775) (Lepidoptera: Geometridae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Geometridae, *Therapis flavicaria*, new data, faunistics, Poland.

Therapis flavicaria (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775) to gatunek motyla z rodziny Geometridae, podrodziny Ennominae o areale występowania obejmującym środkową i południowo-wschodnią Europę oraz południowo-zachodnią część Azji. Na obszarze Polski (w obecnych granicach) *Therapis flavicaria* był stwierdzony jedynie raz w miejscowości Nozdrzec (UTM: EA81) na Pogórzu Dynowskim w 1927 roku (ROMANISZYN i SCHILLE 1929: Pr. Monogr. Kom. Fizjogr. PAU Kraków, 6: 490-491) oraz przez autora trzykrotnie w Przemyślu (UTM: FA21) w latach 1998, 1999 oraz 2005 (BURY 2010: Acta Ent. Siles., 18: 37-39).

Biologia gatunku jest dość dobrze poznana – *Therapis flavicaria* jest związany z terenami kserotermicznymi, zwłaszcza ciepłolubnymi zaroślami, widnymi lasami liściastymi oraz murawami stepowymi. Występuje w dwóch, pokoleniach w maju i czerwcu oraz w lipcu i sierpniu. W stadium gąsienicy rozwija się głównie na jasnocie białej (*Lamium album* L.) oraz poziewnikach (*Galeopsis* spp.). Zimuje w stadium poczwarki (MALKIEWICZ 2012: The Geometrid Moths of Poland Vol.1. Ennominae (Lepidoptera: Geometridae): 53-55).

Godne odnotowania jest ponowne stwierdzenie gatunku w południowo-wschodniej Polsce:

– FA21 Przemyśl, 27 VII 2012, 1♂, wewnątrz budynku, do światła świetlówki, obs. & fot. J. BURY.

Gatunek ponownie stwierdzono po 7 latach od ostatniego stwierdzenia w podobnych okolicznościach – wewnątrz budynku, w godzinach rannych. Obserwowany osobnik został zwabiony światłem świetlówki. Obserwacje udokumentowano fotograficznie. Budynek zlokalizowany jest w terenie bezpośrednio przylegającym do obszarów zielonych – ogrodów działkowych oraz nieużytków przylegających do koryta rzeki San, w dzielnicy Zasanie. W bezpośrednim sąsiedztwie budynku jasnota biała jest pospolicie występującym gatunkiem, natomiast poziewników nie stwierdzono. Motyl zaobserwo-

wany został na tym samym stanowisku co odłowiony osobnik w 2005 roku, w odległości kilku km od stanowiska zidentyfikowanego w latach 1998 i 1999.

Nowe dane mogą świadczyć o stałym występowaniu *Therapis flavicaria* na wcześniej udokumentowanym stanowisku lub też, co mniej prawdopodobne, potwierdzać tezę o powtarzających się migracjach tego gatunku z południa lub wschodu. Status gatunku w Polsce mogą potwierdzić dalsze badania w terenie, szczególnie kolejne obserwacje na wcześniej odkrytych stanowiskach, odkrycie ewentualnych nowych stanowisk, a zwłaszcza stwierdzenie stadiów preimaginalnych w warunkach krajowych.

Jarosław BURY, Markowa

705 Nowe dane o występowaniu *Eucarta amethystina* (HÜBNER, 1803) (Lepidoptera, Noctuidae) w Polsce

New data on the occurrence of *Eucarta amethystina* (HÜBNER, 1803) (Lepidoptera, Noctuidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Noctuidae, *Eucarta amethystina*, new record, Poland.

Eucarta amethystina (HÜBNER, 1803) to gatunek o zasięgu eurosyberyjskim, występujący od Półwyspu Pirenejskiego przez południową i środkową Europę, Azję Mniejszą, środkową Azję, Chiny, po Japonię, Koreę oraz Kraj Nadmorski i Kraj Chabarowski (KONONENKO i in. 1998: Ilustr. Cat. Noctuidae Korea (Lep.). Insects of Korea, ser. 3, 507 ss.). W środkowej Europie wykazany dotychczas z południowo-wschodniej Austrii, południowych Niemiec, Węgier, Słowacji, południowej Polski i południowej Ukrainy. Najczęściej występuje lokalnie choć czasem licznie (NOWACKI 1998: The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe. Bratislava. 143 ss.). Z Polski dotychczas wykazany jedynie z południa kraju z Dolnego Śląska oraz Bieszczadów i Pogórza Przemyskiego (WAŚALA i GÓRNICKI 2010: Wiad. Entomol., 29: 113-115).

Podczas badań terenowych prowadzonych nad sówkowatymi we wschodniej Polsce stwierdzono po raz pierwszy występowanie *Eucarta amethystina* (HBN.) na obszarze Lubelszczyzny:

– GB05 Skryhiczyn koło Dubienki: 8 VI 2014 (4 ex.), 19 VI 2014 (20 ex.), Obszar Natura 2000 „Poleska Dolina Bugu”. Wszystkie osobniki odłowiono na światło w środowisku łągu wiązowo-jesionowego przechodzącego w łąki w dolinie Bugu, w odległości kilku metrów od koryta rzeki.

Zaprezentowane stanowisko na obszarze Lubelszczyzny jest aktualnie najdalej na północ wysuniętym stanowiskiem występowania *Eucarta amethystina* w Środkowej Europie. Jako gatunek ciepłolubny preferuje wilgotne łąki, szczególnie w dolinach rzek.

Janusz NOWACKI, Kat. Ent. Ochr. Środ. UP w Poznaniu
Krzysztof PAŁKA, Inst. Biol. i Bioch. UMCS w Lublinie